

FELVIDÉKI HIRLAP

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Előfizetési ár: Egész évre 10 kor. Félévre 5 kor.
Negyedévre 2 kor. 50 fill. = Egyes szám ára 10 fillér.

Főszerkesztő:
Dr. Böhm Aladár.

Felolós szerkesztő:
Dr. Fuchs Lipót.

Megjelenik: minden csütörtök és vasárnap.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Eperjes, Pó-utca 37-ik szám.
Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal.

Nemzeti irányú nevelés.

Dr. E. Nagy Olivér.

Hogy a koronként felszínre jutó politikai, illetőleg nemzeti küzdelem olyan erős, hogy nemcsak a vezető-írtiakban, hanem az egész magyar intelligenciában teljes összetartás van; hogy a nemzeti létről szóló felfogásunk annyira megegyezik: az — valljuk be bátran — első-sorban a hazafias irányú iskolai nevelésnek köszönhető. Sokan szeretnek gúnyolódni az iskolai bánásmód, a tanügyi tanítási módja s általában azok szükségessége vagy felesleges volta felett. Nem erőll van most szó. Hanem arról, hogy bármiként is vélekedjünk a közép-iskolák és a felső tanintézetek tanrendszeréről, azt eltagadnunk nem lehet, hogy hazafias irányzatuk, tantestületük kifogástalan nemzeties felfogása a növekvő generáció politikai és nemzeti magatartására rendkívül erős befolyást gyakorol.

Nem szándékozom a tanári hivatásról dicsőítő frázisokat írni, hisz talán még azzal valóldhatnánk, hogy háza beszélde. De azt igenis merem állítani, hogy abban a korban, mikor az ifjú a legfogékonyabb az impressziókra, öröknyomatok hagyhat az ő lelkivilágában tanárának a felfogása, nemzeties irányja. Hisz nem mindenkinek van alkalmára arra, hogy a nemzeti, a fajmagyar ügyek iránt való rokonérzést már hazuról

magával hozza. Hányan vannak, a kik idegenajkú szülöktől származnak, vagy ha magyaroktól is, de olyanoktól, a kik a nemzeti érzést iránt e'ég fogékonyasággal nincsenek — kozmopoliták. És mit tapasztalunk? Hogy számtalan, így eszládból való fiú, ha felnő, a legintranzi-gensebb magyar lesz. Örvendetes dolog ez; de kutatni kell az okát is. És ezt megtaláljuk a tanárjaik-ban. Mert igaz ugyan, hogy a fiú környezete is sokat számít, ámde tapasztalhatjuk, hogy még oly városban is, a hol idegen a környezet túlnyomó része, a hol tehát ki van zárva az, hogy ennek hatása alatt szívhatná magába a fiú a törhetetlen nemzeti elveket, ezek mégis rohamlépésben hódítják meg az ő lelkét.

Mióta az 1867-iki kiegyezés létrejött, egy generáció nőtt fel, melynek tagjai ma az ország különböző részeiben vezetőserepet játszanak. Ne gondoljuk, hogy ezek ma intranzi-gensek viselkedése ne volna összefüggésben nevelésükkel. Távól áll tölem, hogy az idősebbeket — tehát azokat, kik neveltetésüket még a Bach-rendszer iskoláiban nyerték — meg akarám gyanúsítani. Hisz' temérdek vezető-politikusunk élte gyermek- és ifjúkorát azokban a szomorú időkben. De, ha az országos intelligencia *állagát* figyeljük meg, nem tagadható, hogy az újabb nemzedék erős, tántoríthatat-

lan nemzeties irányja kimagaslóbb, szilárdabb. Az őregbebetek könynyen elfogja a kétség, a mit talán nem éppen csak az őregséggel járó félelem a bizonytalantól okoz. De fiatalabb nemzedékünk összetartásával, erejével, lelkének megevelé- tetre és kitartására buzdít másokat is.

Azért legfontosabb nemzeti szervünk egyike az iskola. Nálunk ez nemcsak a kultúra egyik eszköze, sőt — ki merem mondani ezt a némelyek szerint talán helytelen princípiumot — inkább legyen ke- rebbé a kultúra eszköze, mint a nemzeti művelődés. Nem szeretném, ha félreértene valaki. Nem azt óhajtom, hogy a műveltségben maradjunk hátra, hanem azt, hogyha választani kell a köztől, vajjon ma- gyobb mennyiségű, de idegen kultúrát oltsunk e ifjúságunkba, vagy kisebb mennyiségű, de határozot- tan nemzeti irányzatút: habozás nélkül az utóbbi pártjára állok. Az iskola egy nemzedék lelki-életének irányítója, magvetője. Soha, sehol nem lehet azt pótolni, a mit a leg- fogékonyabb ifjú években az iskola e szempontból talán mulasztott.

És ez az igazság érezteti a súlyt a középiskolákon kívül, a fő-iskolákban is. Azt lehetne ez ellen felhozni, hogy a főiskola szakkép- zést ad, ki van tehát zárva, hogy magyar irányú specifikus művel- séget adjon. És mégis, meggyőző- désem, hogy minden téren szolgál-

hatja a tanár a nemzeti ügyet. Csak a jogi stúdiumokról akarok itt né- hány példát mondani, mint a melyek hozzáam legközelebb állanak. Nem is szölok arról, hogy a nemzeti irányzat a tanár előadásának min- den mozzanatában, minden egyes szavánál előtérbe léphet az oly tárgyknál, a minő a magyar alkot- mánytörténet, a közjog vagy a poli- tika, melyek minden jó magyar érzésű tanárnál predestinálva van- nak arra, hogy általuk fejlesztőleg hathassanak az ifjúság hazafias lel- kéletére: még a többi, a nemzeti érzéssel látszólag alig összefüggő tárgyakban is ki lehet domborítani a nemzeti irányzatot. Kell-e pél- dául akár még a laikusnak is ma- gyarázni, hogy a magyar magán- jognak vannak speciálisan nemzeti részletei? Kell-e magyarázni azt, hogy midőn például öröklesi jogunk nemzeti fejlődéséről, családjogunk nemzeti intézményeiről beszélünk, akkor kététle út áll előttünk: a nemzeti tradíciók védelme, vagy a tüzzel-vassal való beplántálása az idegen jogszemlének és intéz- ményeknek? Kell-e kifejezni azt, hogy midőn akár perrendtartást is magyarázunk, rokonszenvezhetünk is azt kifejezésre is juttathatjuk azzal a perjogi iránynyal, mely a magyar lélekhez, a magyar geneszhoz kö- zelebb áll: a nyilvánosság elvével? Kell-e bizonyítékokat felállítani arra nézve, hogy a hazai irodalom szere-

TÁRCA.

A sors szilaj fiú ...

A sors szilaj fiú,
Szívem csöndes liget.
Belé kiált a sors:
— A fájdalom tied!

S szegény szívem reá
Olykor visszhangoz ad...
Könyök köd zengem én
Minden kis dalomat.

Feledve multat ...

Feledve multat, minden bánatot,
Mosolyog nézek a jövőbe én:
Tündés kezeikkel festi a jövőt
A zold ruhába öltözött remény.

Egy képt látok. A keret: a mint
A boldogságunk ege meghasad.
A kép: te monddi látszol, hogy szeretsz
S én átölelvé téged tartalak.

Váralny László

A tanító.

(Montjoyeux után franciából.)

Diacréné, mikor meghalt, végrende-
leben Ovide öccsére hagyta az egész
vagyonát még a szakácsnőjét. Igen, a
szakácsnőjét is. Egy nagy, normandi

leányt, a ki még elég fiatal volt s a kit
Virgiennek hívtak. Virgine húsgésen
gondozta úrnőjét egész haláláig. Ovide
nagyon szerette a nénjét s kijelentte
Virgiennek, hogy megtartja a szolgálta-
tában mindaddig, míg csak valami nagy
hibát nem követ el. Aztán lemondott a
tanári állásáról s elhatározta, hogy zen-
tül a tőkeje kamataiból fog élni.

Mikor kedve szerint berendezkedett
új lakásában, már csak arra ügyelt, hogy
Virgine jó főzést és rendben tartsa a
lakást. Ezt az életet azonban csakhamar
megúnta; arról ábrándozott, hogy va-
lami változatosságra is lesz szüksége.
Mint mindenki, úgy ő is arra gondolt,
hogy talán a nő hányzék neki. Hiszen
a nő szörökaszt és örömet jelent. Igen,
ha jól választja meg az ember a felesé-
gét; de az ellenkező esetben meg a nő
pokollá változtatja az életet.

— Hat megösnülök? — gondolta ma-
gában... És ha majd nagyon szeretem
a feleségemet? Akkor nagyon féltékeny
leszek, nagyon nyugtalan és hársátos...
Ha pedig nem szeretem? Akkor meg-
borzadok töle... De hátha az asszony
máig uralkodik is akar rajtam? Meg-
keresíteni életem utolsó napját.
S az uszjok is elfelejtették a háza-

sodástól. Annyi szerelmi drámáról ol-
vasott, hogy egészen elment a kedve attól,
hogy a nőkel foglalkozék. És az idő
egyre mult.

Egy reggel a lakásában sétálgatott s
véletlenül bement a könyvtárba is. Vir-
gine lekuporodva valami rézályt fény-
sfényest Karja egész a válláig meden-
ten volt s egy kissé a blúza is ki volt
gombolva. Ovide rátekintett, kissé za-
varba jött s aztán kiment a nélkül, hogy
csak egy szót is szólt volna. De ettől
fogva folyton motoskált valami a fejé-
ben. Ebed után behívta a cséledet és
így szólt hozzá:

— Nézzé Virgine, maga tudja, hogy
én egyszerű és őszinte ember vagyok.
Azt hiszem, hogy a mi jellemeim na-
gyon megegyeznek s én nem mondom,
hogy magából sohasem lesz Diacréné.
Ki tudja, nem gondol-e erre a maga
réj dörnye, az én szeretet nétem is?

A nagy leány elpirult és így szólt:

— Hát én... én nem bánám...
A dolgot tehát rendben van. Virgine
ettől fogva félig feleségnek félig csé-
lek nézte magát a házbán. Csak éppen
egy baj volt. Ovide egy- jobban át-
szánta ugyan magát, hogy feleségül veszi
ezt a leányt, de azért az ő tanári füleit

mégis borzasztón sértette az a póriás,
triviális beszéd, a melyről Virgine se-
hegyan se tudott leszokni. Eleintén min-
dig kijavította Virgine beszédhibáit,
de hiába. Végre, hogy ne keljen a tanita-
zásra vesződnie, elhatározta, hogy tanít-
nő fogad Virgine mellé.

— Én nem bánom — szólt Virgine,
— de azt hiszem, hogy hiába dobják ki
a pénzt.

Két nap múlva már megérkezett a
tanítónő. Azonnal meglátáztott rajta, hogy
mily virgilyiú beszél. Julie Tinoche volt ugyan
a neve, de azért azt kívánta, hogy mis-
siek szólítsák. Mikor ezt az előleki hölgy-
ség meglátta Ovide, bizott benne, hogy
Virgine töle csak tanulhat valamin. Mind-
azonáltal némi szívenyekeléséll váltotta
meg neki, hogy milyen nagy tanítványa
lesz. A misz kegyes elnézéséll hallgatta
végig Ovide szavait. Habár még fiatal
volt, már jól ismerte az életet.

És most bemutatom a tanítványát...
A szakácsné úgy meg volt rémlive,
mint valami iskolás-leány, a ki szörnyű
nagy büntetést vár. A misz azonban ba-
rtságos volt iránta s kijelentette, hogy
bizonysan szép siker fogja munkájukat
koronázni. Másnapról kezdte a ház régi
rendje tökéletesen megváltozott.

3—3 k.; Schlegler Lipót, Fiedler József hdn., Fest Lajos, Antal János, Palesch Árpád, dr. Kis Jenő, Kovács Sándor, Gregor Endre, ifj. Draskóczy Lajos, Böhm Emil, Mathé Károly, N. N., dr. Dessewffy István és Kadletz Józsefné 2—2 korona; összesen 318 kor 70 fillér — Szántó Szegmond itteni vállalkozó a sakjátékokhoz való pádiomat díjmentesen adta. Frisley Antal, a vill-v. r.-t. művezetője szíves volt a sátrakat felállítani. Pécspót adományoztak: Szentiványi Józsefné, Törley József, Littke L. és Bellatini Braun A. Mindezen adományokért és szívessegéért — tekintettel a jótékony csejára — hála köszönetet mond a *hálibizottság*.

* **Uj sorsjegyek.** A Pesti Hazai Első Takarékpénztárnak még e hónapban kibocsátás alá kerülő új sorsjegyei tudvalegleg többszörszön túl vannak jegyezve,

minőfogyva ma már csak készpénzért a napi-aróijaimon — vagy letrére és részletfizetésre — az 1883. évi XXXI. t. c. értelmében megvásárolandó árban kaphatók. Bővebb megvilágosítással ingyen és legkíméletesebben szolgát Beifeld József Bankháza, Budapest, Károly-körút 1. Alapítottat 1874.

* **Sorozás.** A honvédelmi miniszter legközelebbi leiratot intézett a vármegyei és városi hatóságokhoz, a melyben elrendeli, hogy az állandó sorozóbizottságok a főszorozás céljából legyenek állandó készenletben, mert ha a politikai válság következtében a rendeletben kijelölt napokon magyar honoságú katonaköteleg nem is soroztatának, a sorozás az osztrák honoságúakra és a honvéd póttartalékosokra kiterjed.

* **Amatörök részvétel.** A honvédelmi minőségű fényképszeti szerek kaphatók Eperjesen Cattarinonál.

Kiadja a szerkesztőség.

Kristály tisztított forrás-víz
BERGER KÁVÉHÁZABAN
Legmegízhatóbb ivóvíz!

96/1906 sz. Eperjesi Kerületi Betegsegélyző-pénztár.

Hirdetmény.

Az Eperjesi Kerületi Betegsegélyző-pénztár részéről ezennel közhírre tétetik, miszerint az alapszabályok 28. §-a értelmében a

közgyűlési kiküldöttek választása

foló hó 21-ikén d. u. 2 óraker a pénztár hivatalos helyiségében meg fog ejtetni. Tanoncok és gyakornokok kivételével részt vehet a választáson minden pénztári tag és munkaadó.

Eperjes, 1906. február hó 12-ikén.

Schreiber N. Ignác s. k. Sziklai Henrik s. k.
titkár. ig. elnök.

Üzlet-eladás!

44 év óta helyben fennálló
üveg-, porcellán-, lámpa-, díszműrú-
és játékkészletem
egészben vagy szakmánként, szabad
kézből, kedvező feltételek mellett eladó.

Werther J.

Kurima községben

egy jókarban lévő ház
melléképületekkel

(istálló, kamarák, kocsiszin, csűr- stb.-vel együtt) szabadkézből eladó. A ház mellett van egy 2 hold (magyar) kiterjedésű kert. A házhoz tartozik azonkívül egy, a falu határában fekvő 8 magyar hold szántóföld II. oszt. Cim: *L'ass István* magánmérnök Kurimán.

Szép
ottoman
ON EGY
jókarban lévő varrógép
eladó.

Cim a kiadóhivataltan.

A Kassai-úton a vasúti állomás mellett
egy

szappangyár

teljes felszereléssel, vagy a nélkül mint lakóház (a körülete levő bekerített egy köblös földdel együtt),

egy petroleumraktár és petroleum-üzlet

szabad kézből

eladó.

Antsfeld Simon
Eperjes.

Értesítem

a tisztelt Közönséget, hogy a budapesti Kullmann udvari szállító virágüzletét kerttel együtt átvettem s nálam ezentúl

mindenféle

cserepvirág,

élő- és művirág

mélyen leszállított árban kapható. — Nagybóli direkt-megrendelésenkél 3 napi előzetes értesíték kérétek.

T. vevőim további szíves pártfogását kérve, maradtam

tisztelettel
Popovics Lukácsné.

Farsangi multságok^{ra}

s bármely más alkalomra

elvállalok maszkirozásokat és bármínó hajmunkák készítését.

Kikölcsönzött parókák

darabonként 1 korona
hosszú hajú 1 kor. 40 f.

Tisztelettel

Bilich Ferenc,
színházi fodrász, Főutca 63.

A NAGYSÁROSI MŰMALOM-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ez évi **Rendes Közgyűlése** f. évi
február hó 28. napján, délután 3 óraker

Eperjes sz. kir. város tanácstermében fog megtartatni, a melyre a t. ez. részvényesek ezennel tisztelettel meghivatnak.

Tanácskozási tárgyak:

1. Az igazgatóság jelentése az 1905. üzleti évről és az annak alapján szükséges határozatok.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.

3. Határozat a veszteség leírása és az osztalék megállapítása iránt.
4. Egy igazgatósági tag választása.

Eperjesen, 1906. évi január hó 18-ikán.

Báró Ghillány Imre s. k.
köszöntött elnök.